

СИЛАБУС КУРСУ СОЛЬФЕДЖІО

Освітній ступінь «Бакалавр»
Спеціальність 025 «Музичне мистецтво».

Освітня програма «СПВ»

Рік навчання: I, II, III

Семестр: 1, 2, 3, 4, 5

Кількість кредитів: 9

Мова викладання: **українська.**

Керівник курсу ОК 10. Сольфеджіо

Супрун Олена Володимирівна доцент, доктор філософії, викладачка музично-теоретичних дисциплін КЗВО КОР «Академія мистецтв імені Павла Чубинського»

Контактна інформація: +38 050 932 71 72

Прореквізити освітнього компоненту: паралельне вивчення ОК: Теорія музики, Спеціальний клас. Сольний спів. Загальне фортепіано.

Постреквізити освітнього компоненту: Гармонія, Аналіз музичних творів, Методика викладання фахових дисциплін, Клас вокального ансамблю, Методика і практика роботи з вокальним ансамблем (фольклорним, академічним), Педагогічна практика, Концертно-виконавська практика.

Призначення освітнього компоненту

Відповідно до освітньої програми, вивчення освітнього компоненту «Сольфеджіо» повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Застосовувати теоретичні знання та навички в редакторській/менеджерській/лекторській/практичній діяльності	ПРН 11
Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом	ПРН 12
Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання музичного мистецтва	ПРН 15

Загальні та спеціальні компетентності, що формуються у процесі вивчення дисципліни

Відповідно до освітньої програми «Спів», вивчення освітнього компоненту «Сольфеджіо» сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти програмних результатів навчання через такі компетентності: (ІК – інтегральна компетентність, ЗК – загальні СК - спеціальні).

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає
--

	застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, педагогіки та виконавства та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
загальні (ЗК)	
ЗК 2	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК 3	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК 7	Здатність бути критичним і самокритичним
ЗК 8	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 11	Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
ЗК 12	Здатність працювати автономно.
Спеціальні компетентності	
СК 4	Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.
СК 6	Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.
СК 10	Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.
СК 11	Здатність оперувати професійною термінологією. Здатність оперувати професійною термінологією.
СК 13	Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.

Загальні компетентності викладача мистецької школи (за професійним стандартом «Викладач мистецької школи») (ЗК 6):

ЗК 6. Здатність застосовувати у діяльності професійну термінологію.

Вивчення дисципліни «Сольфеджіо» формує у здобувачів вищої освіти такі професійні компетентності (відповідно до професійного стандарту «Викладач мистецької школи»):

Трудова функція А	Професійні компетентності	Знання	Уміння та навички
А. Організація та проведення навчання	А1. Здатність забезпечувати досягнення результатів навчання	А1.33. Професійна термінологія	А1.У1. Володіти фаховими навичками в обов'язки, необхідному для викладання

Метою вивчення навчальної дисципліни «Сольфеджіо» є формування у здобувачів вищої освіти вільної слухової орієнтації в музичному матеріалі, уміння слухати та сприймати музику в усіх її компонентах, системний, методичний розвиток музичних здібностей здобувачів вищої освіти: мелодичного, тембрового, ладового, гармонічного, поліфонічного слуху, метро-ритмічного відчуття, музичної пам'яті, музично-слухових уявлень, отримання музично-слухового досвіду. Ця практична дисципліна є однією з найважливіших у ході підготовки музиканта-професіонала.

Завдання освітнього компоненту:

- розвиток музичного слуху та музичної пам'яті;
- формування у студентів навичок точного інтонування та визначення слух елементів музичної мови;
- формування навички вільного читання з аркушу (з урахуванням чистого інтонування та метро-ритмічної точності) одноголосних та двоголосних музичних прикладів;
- розвиток внутрішнього слуху - формування навички визначати стиль та характер музичного твору без його відтворення на інструменті, визначати мелодичні та ладові особливості, гармонічну мову, ладо-тональні та темпові зміни, кульмінацію твору;

- виховувати осмислене ставлення до структурної, ладо-тональної та метро-ритмічної будови музичного прикладу (привчати студентів аналізувати приклад, спираючись на теоретичні знання, розуміти мелодичний та гармонічний розвиток музичної думки, відмічати найбільш характерні інтонаційно-ритмічні та інші закономірності прикладів з сольфеджування чи слухового аналізу);
- формування навичок запису одноголосного та двоголосного диктанту;
- формування навичок визначення на слух елементів музичної мови в ладу та поза ладом.

Практична спрямованість

Традиційним змістом дисципліни «Сольфеджіо» є виховання (формування, розвиток) музичного слуху засобами співу та аналітичного слухового сприйняття певного музичного матеріалу. Якщо на початковому та середньому етапах навчання освоюються, насамперед, елементи музичної мови з частковим охопленням рівня граматики, то на етапі вищої освіти необхідним є перехід до вивчення музичних мов як таких, з'ясування закономірностей музичного мовлення, засобів втілення художнього-образного змісту. Курс сольфеджіо на вищому ступені залишається традиційно музичний слух як складний комплекс спеціальних здібностей. Проте, змінюється спрямованість курсу, і його предметом стає: формування та розвиток музичного мислення: здібності активного та адекватного сприйняття музичного тексту, наслідком якого є свідоме досягнення музичного твору у його художній цілісності. Тобто, у процесі слухового сприйняття мають бути охоплені та усвідомлені притаманні даному музичному творові закономірне, логічне внутрішнє його влаштування та художньо-образний зміст.

Зміст і структура освітнього компоненту

Самостійна робота

Самостійна робота є важливим елементом системи підготовки у вищому навчальному закладі будь-якої форми навчання і сприяє кращому засвоєнню та ефективному опануванню навчального матеріалу. Проводиться з метою закріплення, розширення та поглиблення нових знань. Викладач допомагає відпрацювати теоретичний та практичний матеріал, дає конкретні вказівки щодо обсягів, напрямів самостійної роботи.

Самостійна робота здобувачів з дисципліни «Сольфеджіо» включає:

- Закріплення теоретичного матеріалу, опрацювання нотних прикладів;
- Розбір структурної, ладо-тональної та метро-ритмічної будови музичного прикладу для сольфеджування чи слухового аналізу;
- Виконання письмових робіт з написання одноголосного, двоголосного диктанту, запис гармонічної послідовності;
- Роботу з співу окремих елементів музичної мови та підготовку музичних прикладів для співу з акомпанементом.

Самостійна робота носить систематичний характер є обов'язковою. Формування та розвиток навичок самостійної діяльності здобувачів вищої освіти передбачає:

- Аналіз та синтез
- Самоконтроль та самооцінку
- Активність
- Творчий підхід

Зміст самостійної роботи здобувачів з освітньої компоненти «Сольфеджіо» визначається її робочою програмою, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача.

Самостійна робота здобувача вищої освіти проявляється в опрацюванні спеціальної літератури, в умінні вільно орієнтуватися у стилях, жанрах, проводити самоаналіз власної практичної роботи.

№	Назва теми	Години самостійної роботи		Завдання для самостійної роботи
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання	
МОДУЛЬ 1				
Змістовий модуль 1. Натуральний мажор. Тональності з одним знаком при ключі.				
1	Тема 1. Завдання курсу сольфеджіо. Запис і читання нот в скрипковому ключі. Сольмізація в розмірі 2/4. Тактування.	2	3,5	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи. Ознайомлення з матеріалами наукової та методичної літератури.
2	Тема 2. Мажорний лад. Гама С – сіяг, стійкі та нестійкі ступені з розв'язанням. Ладо-інтонаційні вправи, спів за різними ритмічними фігурами.	2	3,5	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи. Робота над ладо-інтонаційними вправами, спів за різними ритмічними фігурами.
3	Тема 3. Підбір мелодій на фортепіано з наступним записом. Тон. Півтон. Секвенції з секунд, терцій. Ланцюжок із ступенів. Сольфеджування мелодій зі стрибками на стійкі інтервали. Затакт. Інтервали: ч.І, ч.8.	2	5	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи. Тон. Півтон. Секвенції з секунд, терцій. Ланцюжок із ступенів. Відпрацювання вправ сольфеджування мелодій зі стрибками.
4	Тема 4. Паузи. Ритмічні вправи з застосуванням пауз в розмірі 2/4. Інтервали ч.5. розмір 3/4. Ритмічний диктант.	2	5	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи. Простукування метричної сітки під музичний супровід. Визначення розміру в заданих вправах.
5	Тема 5. Мажорні тональності з одним знаком при ключі. Розміри 2/4, 3/4.	2	5	Транспонування, підбір знайомих мелодій в нових тональностях. Інтервали: в.3, ч.І, ч.8, ч.5
Змістовий модуль 2. Натуральний і гармонічний мінор. Тональності з двома знаками при ключі.				
6	Тема 6. Розмір 4/4. Диригування під музику, Визначення розміру.	2	3	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи. Написання мелодії на заданий ритмічний малюнок в розмірі 4/4
7	Тема 7. Тональність а – moll. Ступені мінору, їх властивості. Інтервали в.3, м.3	2	3	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи. Визначення членування музики в нотному тексті.
8	Тема 8. Четвертна нота з крапкою. Простукування та запис різних ритмічних фігур.	2	3	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи. Простукування та запис різних ритмічних фігур.
9	Тема 9. Мажорні та мінорні тональності з одним ключовим знаком. Творчі завдання. Тетрахорди. Інтервал ч.4.	2	5	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи.
10	Тема 10. Розмір 3/8. Метро- ритмічні вправи, сольмізація, диригування під музику. Ритмічний диктант. Мажорний та мінорний тривуки.	2	3	Метро- ритмічні вправи
11	Тема 11. Мажорні та мінорні тональності з двома ключовими знаками. Читання нот. Транспонування на секунду. Визначення тональності. Інтервали м.2, в.2. Головні тривуки ладу з оберненнями. Інтервали м.6, в.6. Мелодія народної пісні в куплетній формі.	2	5	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи. Читання нот. Транспонування на секунду.

МОДУЛЬ 2**Змістовий модуль 3. Мажорні і мінорні тональності з трьома ключовими знаками.**

12	Тема 12. Тональності мажору і мінору до двох знаків при ключі. Інтервали в ладу і від звуків. Головні тризвуки та їх обернення.	1	2,5	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи.
13	Тема 13. Ритмічні групи: чверть і дві восьмі, восьма і дві шістнадцяті. Ритмічні диктанти. Сольмізація, поняття цезури і повтору в мелодії.	1	2	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи. Аналіз сольфеджованих вправ на слух
14	Тема 14. Мажорні і мінорні тональності з трьома знаками при ключі. Підбір знайомих мелодій в даних тональностях. Творчі вправи. Інтервали м.7, в.7.	2	3,5	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи. Підбір знайомих мелодій в мажорних тональностях до трьох знаків.
15	Тема 15. Перемінний лад. Сольфеджування двоголосних вправ з епізодичним розходженням голосів в терцію і ч.5. Визначення на слух ступенів в різних октавах, гам, послідовностей тризвуків і обернень.	2	5	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи. Побудова та інтонування тризвуків і їх обернень від звука
16	Тема 16. Пунктирний ритм. Значення пунктирного ритму в маршовій та танцювальній музиці.	2	5	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи. Підібрати музичні приклади та проаналізувати пунктирний ритм в маршовій та танцювальній музиці
17	Тема 17. Тритони натурального мажору і мінору з розв'язанням в вивчених тональностях. Двоголосся. Спів двоголосних вправ в терцію, гармонічних інтервалів в ладу і поза ладом.	2	3	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи. Написання другого голосу до даної мелодії.

Змістовий модуль 4. Тональності з чотирма ключовими знаками.

18	Тема 18. Тональності мажору і мінору до 4-х знаків при ключі. Послідовність інтервалів та акордів. Слуховий аналіз. Диктант на ступенях головних тризвуків. Характерні інтервали в мажорі і мінорі.	2	3,5	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи. Характерні інтервали в мажорі і мінорі.
19	Тема 19. Інтервали секста і септіма. Двоголосся. Тритони натурального і гармонічного мажору і мінору. Інтонування гармонічно і мелодично, визначення на слух. Творчі завдання.	2	3	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи. Тритони натурального і гармонічного мажору і мінору.
20	Тема 20. Тональності мажору і мінору з трьома і чотирма ключовими знаками Диктант.	2	3,5	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи. Інтонування ступенів і ланцюжка з застосуванням хроматизмів.
21	Тема 21. Розмір 6/8 та ритмічна група чверть і дві шістнадцяті. Ритмічні вправи та ритмічний диктант. Простукування ритмічних вправ на 2-х нотних станах або 2-х рядках. Інтонування 2-х 5олосся. Диктант. Дуети 3 класичного репертуару.	2	5	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи. Написання мелодії на заданий ритмічний малюнок
22	Тема 22. Послідовності тризвуків та їх обернень від звука та в тональності. Форма – період. D ₇ в основному виді.	2	3	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи. Послідовності тризвуків та їх обернень від звука та в тональності.
23	Тема 23. Синкопа. Види синкопи, її значення в музиці. Простукування	2	5	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи. Підібрати музичні приклади,

	синкопи та визначення на слух під час звучання музики. Ритмічні завдання.			простукування.
МОДУЛЬ 3				
Змістовий модуль 5. Тональності до п'яти знаків при ключі. Д7 з оберненнями.				
24	Тема 24. Гами до 4-х знаків при ключі. Д7 з розв'язанням від звуку та в тональностях. Мінор з натуральним ввідним звуком, як елемент зв'язку з паралельною тональністю. Двоголосся.	3	6	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи.
25	Тема 25. Мажорні і мінорні тональності з 5-ю знаками при ключі. Акордові послідовності в тональностях. Обернення Д7. Мелодичний диктант. Зменшений і збільшений тризвуки..	3	8	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи. Акордові послідовності в Мажорні і мінорні тональності з 5-ю знаками при ключі. Написання простих підголосків до мелодій народних пісень
26	Тема 26. Тріоль. Більш складні ритмічні вправи. Синкопа між тактова, з паузою. Ритмічні диктанти. Творчі завдання. Спів 2-х голосних вправ.	4	8	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи. Синкопа між тактова, з паузою. Ритмічні послідовності
Змістовий модуль 6. Септакорди VII та II ступенів. Акордові послідовності				
27	Тема 27. Септакорди VII та II ступенів. Интонування в тональностях мажору і мінору з розв'язанням в тоніку двома способами. Мелодичний диктант. 2-х і 3-х частинна форма в творах. Визначення на слух	3	5	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи. Акордові послідовності в тісному та широкому розташуванні в мажорі і мінорі.
28	Тема 28. Гармонічний мажор. Спів одноголосних прикладів з транспонуванням. Підбір акомпанементу. Двоголосні вправи.	3	5	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи. Підбір акомпанементу 3-5 творів.
29	Тема 29. Розміри 6/8 і 6/4. Сольмізація прикладів в даних розмірах, сольфеджування вправ. Ритмічний диктант. Творчі завдання.	3	6	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи. Навести приклади з особистого репертуару творів, записаних у складних розмірах.
30	Тема 30. Спів канонів в двоголосі. Прості і складні розміри. Виконання другого голосу на фортепіано. Слуховий аналіз. Диктант.	3	6	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи. Написання канону до заданої мелодії. Підібрати 3 мелодії та записати канон
МОДУЛЬ 4				
Змістовий модуль 7. Двоголосся. Акорди від звука				
31	Тема 31. Імітаційне двоголосся в сольфеджуванні. Приклади із класики або народних пісень. Визначення на слух куплетно-варіаційної, простої 2-х, 3-х частинної форми. Акорди з розв'язанням від звуку і в послідовностях. Спів по вертикалі і горизонталі. Романси з супроводом.	2	5	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи, вивчення матеріалів методичної та наукової літератури. Підібрати приклади куплетно-варіаційної, простої 2-х, 3-х частинної форми.
32	Тема 32. Двоголосні приклади більш складного виду. Ознайомлення з 3- х і 4-х голоссям. Аналіз прикладів. Диктант. Більш складні ритмічні фігури (синкопи, тріолі) в розмірах 2/4, 3/4, 4/4. Простукування ритмічних фігур в два рядки, ритмічний диктант.	2	5	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи. Підібрати 5-7 прикладів з 3- х і 4-х голоссям. Аналіз прикладів.
33	Тема 33. Темброві диктанти в розмірах 3/8, 6/8. Спів гармонічних зворотів в 3-х і 4-х голосі.	3	6	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи, Підібрати приклади за темою аудиторної роботи. Сольфеджування мелодій

34	Тема 34. Д ₇ , УП ₇ , П ₇ та їх обернення з розв'язанням двома способами в тоніку. послідовності акордів, спів по вертикалі і горизонталі. Диктанти.	3	6	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи.
Змістовий модуль 8. Хроматизм, відхилення. Хроматичні інтервали.				
35	Тема 35. Хроматизм, відхилення та модуляція простого типу. Інтонавання канонів, імітацій. Написання підголосків до мелодій народних пісень. Самодиктант.	2	3	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи, вивчення матеріалів методичної та наукової літератури. Написання підголосків до 3-5 мелодій народних пісень. Самодиктант.
36	Тема 36. Складні розміри 6/8, 6/4, 9/8. Використання їх в музиці.	2	3	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи, вивчення матеріалів методичної та наукової літератури. Навести приклади за темою аудиторної роботи
37	Тема 37. Семиступеневі лади народної музики. Пентатоніка мажорна і мінорна, аналіз прикладів. Слуховий аналіз.	2	5	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи, вивчення матеріалів методичної та наукової літератури. Підібрати приклади за темою аудиторної роботи
38	Тема 38. Творчі завдання: написання мелодій в стилі українських народних пісень двох і триголосний виклад мелодій. Фактурний акомпанемент.	2	3	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи. Обрати 2-4 мелодії та записати фактурний акомпанемент
39	Тема 39. Відхилення і модуляція в тональності I ступеня спорідненості. Форма рондо в музиці.	2	3	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи, вивчення матеріалів методичної та наукової літератури. Підібрати 5-7 прикладів творів форми рондо.
40	Тема 40. Хроматичні інтервали в мажорі і мінорі. Мелодичний диктант. Слуховий аналіз.	2	5	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи, вивчення матеріалів методичної та наукової літератури.
МОДУЛЬ 5				
Змістовий модуль 9. Ритмічні складності. Ввідні септакорди. Акомпанемент.				
41	Тема 41. Написання і спів акордових послідовностей. Ритмічні труднощі з синкопами, тріолями і залігованими нотами. Ритмічні диктанти.	3	6	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи, вивчення матеріалів методичної та наукової літератури. Простукування одно і двох рядкових ритмів
42	Тема 42. Характерні інтервали гармонічного мажору і мінору. Написання одноголосних мелодій на заданий розмір.	2	5	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи.
43	Тема 43. Зменшений тризвук з розв'язанням. Ввідні септакорди (малий і зменшений) з розв'язанням в тоніку двома способами. Тональності з шістьма знаками при ключі. Написання другого голосу до заданої мелодії. Підбір акомпанементу.	2	5	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи. Тональності з шістьма знаками при ключі, підібрати в тональностях відомих мелодій, підбір акомпанементу.
44	Тема 44. Сольфеджування триголосних прикладів. Тритони в натуральному і гармонічному мажорі і мінорі. Визначення на слух форми прослуханого твору. Гармонічний спів прикладів з хорової літератури. Акомпанемент	3	6	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи, вивчення матеріалів методичної та наукової літератури. Аналіз акордових послідовностей. Гармонізація одноголосної мелодії.
Змістовий модуль 10. Акордові послідовності. Спів з акомпанементом. Диктанти.				
45	Тема 45. Використання всіх видів синкоп, тріолей, пауз та інших ритмічних труднощів. Простукування одно і дворядкових	2	3	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи, вивчення матеріалів методичної та наукової літератури. Написання прикладів імпровізації підголосків до

	ритмів. Підголосне та канонічне двоголосся. Написання і імпровізація підголосків до народних мелодій з використанням "педальних" звуків, рухом паралельними терціями або секстами.			народних мелодій з використанням "педальних" звуків, рухом паралельними терціями або секстами.
46	Тема 46. Спів романсів і дуетів класичного репертуару з акомпанементом. Визначення на слух акордів та гармонічних послідовностей.	2	5	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи.
47	Тема 47. "Оригінальні" тональності 6-7 ключових знаків. Диктанти в цих тональностях. Д7 і його обернення.	2	3	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи..
48	Тема 48. Змішані розміри 5/4, 7/4. Диригування під музику 2-ма способами. Ритмічний диктант.	2	3	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи, вивчення матеріалів методичної та наукової літератури. Підібрати 3-5 прикладів музичних творів за темою аудиторної роботи
49	Тема 49. УП7 (малий і зменшений). Можливі варіанти розв'язання. Акордові послідовності, спів по вертикалі і горизонталі.	2	3	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи.
50	Тема 50. Контрастна поліфонія. Обробка народних мелодій для 2-х голосного хору. Диктанти.	2	5	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи, вивчення матеріалів методичної та наукової літератури. Хроматизм в одноголоссі.
	Усього годин самостійної роботи	110	220	

Рекомендована література

Основна література:

- Афоніна О.С. Сольфеджіо : навчальний посібник для студ. вищих навч. Закладів / Афоніна О.С., Баранова В.О. Вінниця : Нова Книга, 2013. 224 с.
- Афоніна О.С., Баранова В.О. Сольфеджіо на основі джазової та естрадної музики. Вінниця : Нова Книга, 2013. Барська З. Гармонічне сольфеджіо. На основі української музики. Навчальна книга – Богдан, 2018
- Барська З. Гармонічне сольфеджіо на основі української музики. Хрестоматія. Частина друга. Багатоголосся. Доповнене та перероблене., 120 с.
- Беліченко Н. Завдання з сольфеджіо та гармонії : Слуховий та гармонічний аналіз. Ладові диктанти. Мелодії для гармонізації. Вправи на фортепіано. – Харків, 2016.
- Брилін Б. А. Естрадно-джазове сольфеджіо : навчально-методичний посібник для студентів мистецьких спеціальностей (ЗВО педагогічного спрямування) вищих педагогічних закладів / Б.М. А. Брилін; Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. – Вінниця, 2021. – 135 с.
- Дорофеева В. Музично-теоретичні дисципліни у сучасній мистецькій парадигмі: традиції та новації. Молодий вчений. 2018. № 2 (54). С. 505-508
- Єпімахова О. Сольфеджіо на основі української народної пісні. Київ, 2014. 64 с.
- Козинська К., Сольфеджіо на матеріалі класичних мелодій Мелосвіт, 2017
- Кравцов Т.С., Турнеєв С.П. Збірник музичних диктантів : навчально-методичний посібник / Харк. Нац. ун-т мистецтв імені І. П. Котляревського ; ред.- упор. М.Ю.Борисенко. – Харків : «Естет Принт», 2020. – 52 с.
- Литвиненко А. І. Полтавщина: музична культура (XIX – початок XX століття). Київ, 2017. 56
- Одноголосні диктанти на основі популярних мелодій естрадної та джазової музики. Комплекс навчально-методичного забезпечення для музичної школи (музичного відділення початкового спеціалізованого мистецького навчального закладу, школи естетичного виховання). / Упор. : А. А. Бібко, Н. М. Портна, Ж. В. Борисевич, Г. В. Дюміна, М. В. Кочарян, Л. М. Лисенко, Л. О. Федорова, Г. О. Юріна. К. : ДМЦНЗКМ, 2016.

12. Серова О. Ю. Сольфеджіо: робочий зошит до практичних занять для здобувачів II курсу освітнього ступеня "Бакалавр" спец. 025 "Музичне мистецтво". Київ : НАКККіМ, 2021. 88 с. нот.
13. Смаглій Г. А. Основи теорії музики : підруч. Х. : Факт, 2015. 325с.
14. Смаглій Г. Сольфеджіо, ч.1. Харків: Факт,2015 9. Смаглій Г. Сольфеджіо, ч.2. Харків: Факт,2015
15. Смаглій Г. Сольфеджіо, ч.3. Харків: Факт,2016
16. Смаглій Г. Сольфеджіо, ч.4. Харків: Факт,2016
17. Смаглій Г. Сольфеджіо, ч.5. Харків: Факт,2018 1
18. Смаглій Г. Сольфеджіо, ч.6. Харків: Факт, 2008, 2010,2019
19. Тормахова В. Розвиток творчих навичок на уроках джазового сольфеджіо. Актуальні питання гуманітарних наук. Вип. 61, том 3, 2023
20. Турнеєв С.П. Музичний диктант / Методичний посібник з навчального курсу «Сольфеджіо» / Харків : Водний спектр Джі-Ем-Пі, 2017. – 64 с.
21. Ходоровська І. М. Збірник диктантів з сольфеджіо на матеріалі українського фольклору та музики українських композиторів : мультимедійний посібник. Київ, 2014. 47 с.

Додаткова література:

1. Афоніна О.С. Сольфеджіо (6-7кл.). К.: Мелосвіт, 2006.
2. Тормахова В.М. Боб Столофф: техніка джазової імпровізації. III міжнародна науково-практична конференція «Україна у світових глобалізаційних процесах: культура, економіка, суспільство». 24–25 березня 2021 р. Київ, 2021. Ч. 2. С. 68–70
3. Ходоровська І.М. Збірник диктантів з сольфеджіо на матеріалі українського фольклору та музики українських композиторів/мультимедійний посібник. К.,2014.
4. Цибульник З.Розвиток музичного слуху на сольфеджіо в контексті міжпредметних зв'язків. Актуальні питання гуманітарних наук. Вип 43, том 3, 2021
5. Черкасов В. Теорія і методика музичної освіти. Академія, 2017

Інформаційні джерела в мережі інтернет

1. www.musicfancy.net/
2. <https://muzabetka.com.ua/>
3. <http://arts-library.com.ua/>
4. www.nbu.gov.ua

Політика освітнього компоненту

Зміст курсу спрямований на системний, методичний розвиток музичних здібностей здобувачів освіти : мелодичного, тембрового, ладового, гармонічного, поліфонічного слуху, метроритмічного відчуття, музичної пам'яті, музично-слухових уявлень, тобто музично-слухового досвіду. Сольфеджіо сприяє розвитку цих якостей за допомогою цілеспрямованого впливу наслух системою особливих форм завдань і вправ.

В наслідок вивчення освітнього компоненту здобувачі освіти оволодівають таким **знаннями**:

- основні засоби музичної виразності (метр,ритм,темп,розмір,акорд,інтервал та ін.)
- лад та його елементи, види ладів;
- інтервали та акорди в умовах діатоніки та хроматики.

Після вивчення освітнього компоненту здобувачі освіти набувають таких **умінь та навичок**:

- прочитати з аркуша будь-який приклад в одноголосі, двоголосі, триголосі, чотириголосі;
- транспонувати музичні приклади;
- Підбирати різні види акомпанементу, імпровізувати;
- записати по слуху одноголосну мелодію чи двоголосний приклад;
- всі засоби музичної виразності аналізувати на слух.

Політика контролю навчальних досягнень

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з освітнього компоненту «Сольфеджіо» є:

- індивідуальне та групове опитування;
- спів елементів музичної мови;
- спів з акомпанементом;
- слуховий аналіз в ладу та поза ладом;
- читання з аркушу;

- письмова робота: написання одноголосного, двоголосного диктанту, написання гармонічної послідовності.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Формами контролю навчальних досягнень здобувачів вищої освіти є: поточний, модульний семестровий (диференційований залік, іспит), підсумковий.

Оцінювання знань здобувачів здійснюється за 100-бальною шкалою, яка переводиться відповідно у національну шкалу (5 - «відмінно», 4 - «добре», 3 - «задовільно», 2 - «незадовільно») та шкалу європейської кредитно-трансферної системи (ECTS – A, B, C, D, E, Fx, F) - A (90 - 100), B (82 - 89), C (74 - 81), D (64 - 73), E (60 - 63), Fx (35 - 59), F (1 - 34).

Поточний контроль здійснюється у процесі вивчення освітнього компоненту з метою виявлення ступеня розуміння здобувачем засвоєного навчального матеріалу теми, та вміння застосовувати його при виконанні практичних завдань. Інформація, одержана викладачем при поточному контролі, використовується для коригування методів і засобів навчання. Поточний контроль передбачає оцінювання теоретичної підготовки із зазначеної теми, опрацьованої як під час занять так і самостійно, шляхом індивідуального або групового опитування, а також набутих практичних навичок під час виконання завдань зі слухового аналізу в ладу (акордові послідовності) та поза ладом, співу з аркуша, співу з акомпанементом, письмової роботи: запису одно - чи двоголосного диктанту, створення мелодій (одноголосних, двоголосних), написання гармонічних послідовностей, ланцюжків інтервалів. Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення аудиторних занять і оцінюється сумою набраних балів 1-5 за аудиторну і самостійну роботу за темою. Оцінювання поточної діяльності проводиться на кожному занятті при засвоєнні кожної теми змістовного модуля. До контролю модуля допускаються лише ті здобувачі вищої освіти, які виконали всі види робіт, передбачених навчальною програмою (відпрацьовані пропущені заняття тощо).

Модульний семестровий контроль – має на меті оцінити рівень цілісного бачення здобувачем проблематики завершеної частини навчальної освітнього компоненту (модулю), сконцентрованої в модулі та вміння орієнтуватися в теоретичних і практичних питаннях, які визначають зміст даної частини курсу. Модульний контроль проводиться з метою визначення стану успішності здобувачів вищої освіти за період навчання. Модульний (семестровий) контроль знань здобувачів здійснюється через індивідуальне опитування, спів елементів музичної мови, спів з акомпанементом, читання з аркушу, слуховий аналіз в ладу та поза ладом, письмову роботу (написання одно- чи двоголосного диктанту, написання гармонічної послідовності). Здобувач вищої освіти вважається допущеним до семестрового диференційованого заліку/іспиту, якщо він виконав усі види робіт, передбачені робочою програмою дисципліни.

Форми семестрового контролю знань здобувачів вищої освіти:

Іспит 3; 5 семестр.

Диференційований залік 1; 2,4 семестри.

Політика оцінювання

Модульний контроль оцінюється: залік 1-20 балів, іспит 1-30 балів.

Практичні завдання, що виносяться на модульний контроль та їх оцінювання.

Залік.

Опитування — 5 балів,

спів елементів музичної мови та з акомпанементом, — 5 балів,

читання з аркушу — 5 балів,

слуховий аналіз в ладу та поза ладом — 5 балів.

Іспит.

Опитування — 5 балів,

спів елементів музичної мови та з акомпанементом, — 5 балів,

читання з аркушу — 5 балів,

слуховий аналіз в лад та поза ладом — 5 балів,
 письмова робота (написання одно- чи двоголосного диктанту) – 5 балів,
 слуховий аналіз гармонічної послідовності) - 5 балів.

Правила оцінювання:

Максимальна кількість балів з дисципліни «Сольфеджіо» за семестр (модуль) – 100 балів.

Поточний контроль проводиться по опрацюванню кожної нової теми впродовж кожного семестру. За кожну тему здобувач освіти може бути оціненим 1-2 рази (аудиторна, самостійна робота). Семестровий контроль- залік оцінюється я 1-20 балів, іспит 1-30 балів.

Протягом вивчення модулю здобувачі вищої освіти можуть набрати від 0 до 100 балів, що переводиться у національну шкалу оцінювання і відповідно у шкалу ECTS. Кількість балів відповідає певному рівню засвоєння освітнього компоненту.

Підсумковий бал з навчальної дисципліни. Семестрова оцінка виставляється за умови виконання здобувачем освіти усіх видів навчальної роботи, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни та визначається як сума балів, отриманих при здійсненні поточного і модульного контролю. Підсумковий бал з навчальної дисципліни – є накопичувальною сумою балів, одержаних здобувачем за всі види роботи протягом семестру (Модулю) з подальшим переведенням в національну шкалу та шкалу ECTS.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Весь обсяг роботи здобувача за семестр підсумовується за допомогою накопичувальної системи балів. Підсумковий бал з навчальної дисципліни є сумою балів, одержаних за поточний, семестровий (модульний) контроль, також з подальшим переведенням в національну шкалу оцінювання.

Оцінювання окремих видів навчальної роботи

Вид діяльності здобувача вищої освіти	МОДУЛЬ 1		МОДУЛЬ 2		МОДУЛЬ 3		МОДУЛЬ 4		МОДУЛЬ 5	
	Кількість	Максимальна кількість балів	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Аудиторна робота за темами	11	55	12	60	7	35	10	50	10	50
Самостійна робота за темами	5	25	4	20	7	35	6	30	4	20
Диференційований залік	1	20	1	20			1	20		
Іспит					1	30			1	30
Разом:		100		100		100		100		100

Поточне оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти

Індивідуальне або групове опитування, виконання практичних завдань	Критерії оцінювання для поточного контролю
	Здобувач вищої освіти

«5»	Володіє термінологією та може дати точні або майже точні відповіді на теоретичні питання теми. Повно та послідовно викладає теоретичний матеріал, дає різнорівневий аналіз музичних творів та їх фрагментів. Визначає максимально точно відповідні завдання для слухового аналізу, з мінімальними зауваженнями виконує письмові роботи: записує диктант, гармонічні послідовності, інтервальні ланцюжки, точно інтонує з дотриманням метро-ритму музичні приклади з аркушу чи з акомпанементом. Систематично готується до занять. Здатен проаналізувати свою роботу, та виправити помилки. Значну увагу приділяє самостійній роботі, виконує її без помилок, проявляє творчу ініціативу при виконанні завдань з дисципліни.
«4»	Демонструє добрий рівень знань теоретичного матеріалу теми та не припускається грубих помилок у викладенні теоретичних положень. Загалом вірно і точно виконує всі форми практичних завдань зі слухового аналізу, співу, письмових робіт, але допускає дві-три неточності. Систематично готується до занять. У виконанні самостійної роботи припускає дві-три неточності. Здатен самостійно працювати та аналізувати свою роботу.
«3»	Демонструє задовільний рівень знань, не завжди точно розкриває зміст матеріалу теми, не завжди повно і правильно відповідає на питання. Допускає суттєві помилки під час виконання практичних завдань аудиторної та самостійної роботи, або ж робить завдання фрагментарно. Під час виконання практичних завдань теми, спостерігаються окремі помилки в розумінні інтонаційних, метро-ритмічних особливостей музичних прикладів, вправ з слухового аналізу, гармонічної логіки акордових ланцюжків чи художніх музичних творів. Виклад матеріалу не відповідає вимогам повноти, системності, логічності.
«2»	Слабо орієнтується в музично-теоретичних визначеннях теми, виявляє знання музичного матеріалу обсягом до 50%, допускає грубі помилки у його тлумаченні. Не володіє спеціальною термінологією, не може впоратися з жодним з практичних завдань за темою, демонструє незадовільний рівень знань. Не систематично готується до занять. Відсутність системності у виконання завдань аудиторної та самостійної роботи, старанності в оволодінні фаховими знаннями, уміннями, навичками.
«1»	Слабо орієнтується в музично-теоретичних визначеннях. Не володіє спеціальною термінологією, не може впоратися з жодним з практичних завдань за темою, допускає грубі помилки, демонструє незадовільний рівень знань. Не систематично готується до занять. Відсутність системності у виконанні завдань аудиторної та самостійної роботи, старанності в оволодінні фаховими знаннями, уміннями, навичками

Критерії семестрового оцінювання знань здобувачів вищої освіти

(залік, іспит)

Виконання практичних завдань. Бали.		Критерії оцінювання
Залік	Іспит	
18 - 20	27-30	Володіє навчальним матеріалом в повному обсязі. Надає вичерпну відповідь на кожне запитання, Демонструє глибокі знання. Виконання практичних завдань максимально без помилок, або ж з допущенням дрібних неточностей. Диктант без помилок. Повний, послідовний гармонічний аналіз музичних творів чи їх фрагментів, можливі мінімальні неточності.

15 - 17	23- 26	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом. Надає правильну відповідь та розкриває зміст теоретичних питань, але допускає окремі неточності. Виконання практичних завдань з незначними помилками. В диктанті припускає 1-2 неточності. Окремі неточності та помилки під час гармонічного аналізу.
12 - 14	18 – 22	В цілому володіє навчальним матеріалом. У відповідях робить суттєві неточності та помилки. Також допускає помилки при виконанні практичного завдання. Присутні помилки під час гармонічного аналізу та написані диктанту.
7 – 11	12-17	Не володіє повним обсягом начального матеріалу. Відповіді поверхові та фрагментарні, зі значними неточностями та помилками. Велика кількість суттєвих помилок у виконаних практичних завдань (гармонічного аналізу та диктанту)..
4 – 6	7 – 11	Поверхово і частково засвоєний обсяг навчального матеріалу. Відповіді поверхові та неповні, зі значною кількістю помилок. Виконання практичного завдання з грубими помилками. Майже повне невиконання практичної роботи.
1 - 3	1 – 6	Поверхово ознайомлений з навчальним матеріалом. Відповіді невірні, з грубими помилками. Не виконано повністю жодне практичне завдання. Майже повне невиконання практичної роботи.

Підсумкове семестрове оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти

Підсумковий бал з навчальної дисципліни є накопичувальною сумою балів, одержаних здобувачем за всі види роботи протягом семестру (Модулю) з подальшим переведенням в національну шкалу та шкалу ECTS. Максимальна кількість балів за модуль =100.

Підсумковий бал з навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності за модуль	Оцінка за національною шкалою	Шкала ECTS
90-100	5 Відмінно	A
82-89	4 Добре	B
74-81		C
64-73	3 Задовільно	D
60-63		E
35-59	2 Незадовільно	FX Для одержання кредиту потрібне доопрацювання.
1-34		F Необхідне повторне вивчення дисципліни

Політика щодо перескладання та оскарження оцінки. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання диференційного заліку відбувається згідно положення про оцінювання успішності здобувачів освіти, що регламентує таку процедуру: здобувачу освіти, що одержав під час модульного, семестрового контролю незадовільну оцінку дозволяється ліквідувати академічну заборгованість до початку наступного семестру. Повторне складання допускається не більше двох разів: один раз викладачу, другий – комісії, яка створюється

ректором Академії.

Політика щодо академічної доброчесності Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика та принципи академічної доброчесності визначені у Положенні «Про академічну доброчесність» КЗВО КОР «Академії мистецтв імені Павла Чубинського»

Політика щодо відвідування. Відвідування навчальних занять є обов'язковим для здобувачів освіти, відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у Комунальному закладі вищої освіти Київської обласної ради «Академія мистецтв імені Павла Чубинського». Присутність здобувачів – це важливий критерій оцінювання результатів навчання, зважаючи на теоретичну і практичну складність освітнього компоненту. У випадку наявності довідки від лікаря призначається відпрацювання занять в інший час за індивідуальною програмою. За умови переходу до дистанційного навчання, обов'язкова присутність здобувача освіти та систематичне виконання завдань під час онлайн-зустрічей у Google-Meet. Запізнення на заняття є не припустимими.